

здібностей дошкільняти.

Література

1. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах: малювання, аплікація / Н.А. Горошко. – Х., 2007. – 224 с.
2. Кодина Д. Н. Нетрадиционные техники рисования / Д. Н. Кодина // Современное дошкольное образование. – 2009. – № 5. – С. 15-16.
3. Курочкіна М. Методи розвитку творчої здібності молодших школярів / М.Курочкін // Виховання школярів. – 2009. – № 4. – С.48-51.
4. Поддяков Н.Н. Новый поход к развитию творчества у дошкольников / Н.Н. Поддяков // Вопр. психологии. – 1990. – №1. – С. 16-20.
5. Сухорукова Г. В. Дитяче експериментування як засіб розвитку творчості в образотворчій діяльності / Г. В. Сухорукова // “Інноваційні технології в дошкільній освіті України: розвиток дитячої обдарованості та креативності”: Матеріали Всеукраїнського науково-методичного семінару Інституту розвитку дитини НПУ імені М. П. Драгоманова / Укл. І. І. Загарницька. – К., 2012. – 396 с.

Т.О. Дозорець,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Е.Б.Брилін

РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТВОРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. У державних національних документах акцентується увага на культуротворчих аспектах, що передбачає прилучення учнів до мови, літератури, музики, образотворчого мистецтва, здобутків української та світової культури, формування художньо-естетичної освіченості, збагачення духовного світу підростаючого покоління.

Формування естетичної свідомості людини є одним із найважливіших завдань сучасної школи. Велика роль у цьому питанні належить предметам гуманітарного циклу, які сприяють розвитку естетичної активності особистості, почуттів, смаків, що реалізуються у творчій діяльності.

Особливе місце у формуванні естетичних почуттів належить творам музичного мистецтва, які своєю емоційно-образною формою вираження думок, різнобарвних емоцій найбільше сприяють формуванню особистісних якостей молодших школярів, розвитку їх здібностей, індивідуальних здібностей. У процесі спілкування з різними видами мистецтва формується ієрархія духовних та естетичних цінностей особистості, уявлення неповторності краси природи та людини, накопичується досвід емоційно-естетичних переживань, формуються естетичні смаки та ідеали.

Музика є одним з найбільш важливих проявлень національної культури.

В ній знайшли відображення кращі риси національного характеру, моральні ідеали, думи і почуття народу. Втілюючи художній дух нації, вона сприяє формуванню національної естетичної самосвідомості, високої духовності, розвитку творчих здібностей, художніх інтересів. Залучення молодого покоління до музики, вводить в світ хвилюючих, радісних емоцій, відкриває шлях естетичного освоєння життя. Це освоєння обов'язково включає в себе глибоке пізнання національної культури, традицій, знання особливостей фольклору, повагу до духовних надбань поколінь.

В сучасній музиці багато течій та напрямків, велика різноманітність жанрів та стилів. Школярам бракує музичного досвіду, знань, естетичного смаку, щоб розібратися у почутих творах, дати їм правильну оцінку. Їх почуття захоплюють модні, часто не високого рівня музичні твори, що впливає на розвиток естетичного смаку. Все це приводить до вузького світогляду, до відсутності музично-естетичної культури.

У зв'язку з цим актуальною проблемою є вивчення високохудожніх творів композиторів-класиків та сучасних авторів, осмислення музики свого народу та народів світу.

Мета статті полягає у з'ясуванні напрямків удосконалення розвитку естетичних почуттів молодших школярів у процесі вивчення та виконання високохудожніх вокальних творів

Виклад основного матеріалу. Наукові здобутки психології, філософії, естетики стали теоретичною базою для розвитку педагогічних ідей в галузі естетичного виховання і науковими засадами для даного дослідження. Питання виховання естетичних почуттів знайшли своє глибоке відбиття в працях вітчизняних педагогів П. Юркевича, Г.Сковороди, К. Ушинського, А. Макаренка,

В. Сухомлинського та інші. Сучасною педагогічною думкою (Н. Волошина, Б.Лихачов, Н. Миропольська, А. Печко, Б. Степанишин, М. Таборідзе, Т. Цвєлих, Г.Шевченко, А. Щербо) розроблено теорію і практику естетичного виховання школярів на естетико-культурологічних засадах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування естетичних почуттів багатоаспектна. Давня китайська філософія, в межах якої формувалося естетичне знання, вважала моральні та естетичні почуття, зокрема почуття прекрасного, піднесеного, опорою у формуванні духовного світу особистості. Античні мислителі (Аристотель, Платон) зробили спробу класифікувати естетичні почуття, і вже вони задавалися питаннями, які почуття можна вважати гідними людини, які - добрими, чи можна почуття виховувати.

Набутки психології, філософії, естетики стали теоретичною базою для розвитку педагогічних ідей в галузі естетичного виховання і науковими засадами для нашого дослідження. Питання виховання естетичних почуттів знайшли своє глибоке відбиття в працях вітчизняних педагогів-класиків: П. Юркевича, Г. Сковороди, К. Ушинського, А. Макаренка, В. Сухомлинського та ін.

Сучасною педагогічною думкою (Н. Волошина, Б. Дихачов, Н. Миропольська, А. Печко, Б. Степанишин, М. Таборідзе, Т. Цвєлих, Г. Шевченко,

А. Щербо) розроблено теорію і практику естетичного виховання школярів на естетико-культурологічних засадах.

Проблема виховання естетичних почуттів засобами високохудожніх творів українських та фольклорних жанрів знайшла відображення в працях сучасних учених: В. Бутенка, Т. Зайцевої, А. Комарової, О. Курєвіної, А. Масол,

О.Олексюк, О. Рудницької, І. Старкової, І. Тихомирової, Г. Шевченко. Дослідники відзначали у своїх працях можливість виховного впливу творів мистецтва на формування внутрішнього світу особистості, її естетичної культури.

У наукових працях відзначається, що естетичні почуття є підвалинами естетичної свідомості, на яких можуть формуватися складніші елементи її структури, що забезпечують естетичний розвиток і вдосконалення особи та суспільства. На думку С.Максименка, «естетичні почуття - це відчуття краси явищ природи, праці, гармонії барв, звуків, рухів і форм» [1, с. 335],

У працях Ю. Крупника відзначається, естетичні почуття трактується як «чуття краси в явищах природи, в праці, в гармонії барв, звуків, рухів і форм» [2, с. 25].

Гармонійна злагодженість об'єктів цілісності та окремих частин, ритму, консонансу, симетричності викликають почуття приємної насолоди, яка глибоко сприймається та переживається, окриляючи душі дітей.

Слід відзначити, що виховання естетичних почуттів - це процес цілеспрямованого розвитку здатності особистості до повноцінного сприйняття і правильного розуміння прекрасного у мистецтві та дійсності. Такими джерелами виховання естетичних почуттів є фольклор, художня література, музика, образотворче, театральне мистецтво, кіно, природа, естетика шкільних приміщень, зовнішній вигляд учителів та учнів, взаємини між ними

.Ефективним засобом виховання естетичних почуттів молодших школярів є твори фольклорних жанрів: прислів'я, приказки, загадки, лічилки, скоромовки, народні пісні.

На основі аналізу наукових досліджень слід відзначити, що психолого-педагогічними умовами ефективного розвитку естетичних почуттів молодших школярів засобами музичного мистецтва є наступні:

- пріоритетність естетико-культурологічного компонента в навчанні;
- цілеспрямоване виховання зацікавленого ставлення учнів до високохудожніх творів, фольклорних жанрів як шляхів духовного збагачення молодших школярів;
- комплексний вплив музичного мистецтва на формування чуттєвої сфери молодших школярів;
- впровадження ефективних методів, прийомів і форм роботи, за допомогою яких формуються естетичні почуття в учнів початкової школи.

У сприйнятті творів мистецтва учні виділяють основну ідею, позицію автора, висловлюють свої оціночні думки; все більшу роль відіграють інтелектуальні компоненти порівняння, узагальнення, обґрунтування. У формуванні музичного досвіду, естетичної культури важливу роль відіграє особливість сприймання, яка визначається вибірковістю. Творчий попередній рівень інтуїтивного заміняється осмисленим, усвідомленим засобів музичної виразності.

При проведенні педагогічного експерименту, врахувалися оптимальні вимоги до здібностей вихованців, особливо їх пам'яті та уваги. З послідовним розвитком учням пропонувалися твори складніші для сприймання, а також ті, що несуть елементи творчої фантазії. Пісні про природу сприяли формуванню у дітей почуття прекрасного, розвитку естетичних смаків, та естетичної культури в цілому.

Висновки. У процесі спілкування з різними жанрами фольклору у дітей формувалася ієрархія естетичних та духовних цінностей особистості, уявлення про неповторність краси природи та людини, накопичувався досвід емоційно-естетичних переживань, формувалися естетичні смаки та ідеали.

Таким чином, ефективним засобом виховання естетичних почуттів молодших школярів є високохудожніх композиторів-класиків та сучасних авторів народної пісенної творчості які сприяють розвиткові естетичних суджень, смаків, творчих здібностей, умінь бачити багатство краси навколишньої дійсності, створювати прекрасне в житті і художній творчості, вихованню любові до рідної Батьківщини.

Література

1. Загальна психологія: [підруч. для студентів вищ. навч. закладів]/С.Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко, В. О. Соловієнко.–за редакцією акад. С. Д. Максименка - К.: Форум, 2004. - 702 с.
2. Крупник Е. П. Психологическое воздействие искусства на личность/Е. П. Крупник. - М.: Просвещение, 1999. - 240 с.